EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (esimene koda)

30. juuni 2011 *

Kohtuasjas C-288/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Rechtbank van koophandel te Dendermonde (Belgia) 2. juuni 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. juunil 2010, menetluses

**Wamo BVBA**

*versus*

**JBC NV**,

**Modemakers Fashion NV**,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano (ettekandja), kohtunikud J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits ja M. Safjan,

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: A. Calot Escobar,

olles otsustanud lahendada asja põhistatud määrusega vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 104 lõike 3 esimesele lõigule,

olles ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on andnud järgmise

**määruse**

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, lk 22).

2 See taotlus esitati Wamo BVBA (edaspidi „Wamo”), kes käitab rõivakaupluste ketti ZEB, ning kahe konkureerivaid kauplusi käitava ettevõtja, JBC NV ja Modemakers Fashion NV vahelises vaidluses, mille ese on Wamo poolt oma klientide teavitamine hinnaalandusest.

## Õiguslik raamistik

### *Liidu õigus*

3 Ebaausate kaubandustavade direktiivi põhjendused 6, 8 ja 17 näevad ette:

„(6) [K]äesolev direktiiv [ühtlustab] liikmesriikide õigusaktid, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, sealhulgas ebaausat reklaami, mis kahjustavad otseselt tarbijate majandushuve ja seeläbi kaudselt seaduskuulekate konkurentide majandushuve. […] Direktiiv ei hõlma ega mõjuta siseriiklikke õigusakte, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, mis kahjustavad ainult konkurentide majandushuve või mis on seotud ettevõtjatevaheliste tehingutega; võttes täies ulatuses arvesse subsidiaarsuspõhimõtet, saavad liikmesriigid soovi korral neid tavasid kooskõlas ühenduse õigusega jätkuvalt reguleerida. […]

[…]

(8) Käesolev direktiiv kaitseb otseselt tarbijate majandushuve ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade eest. […]

[…]

(17) Suurema õiguskindluse tagamiseks on soovitav määratleda need kaubandustavad, mis on ebaausad kõigil tingimustel. Seepärast on I lisas selliste tavade täielik nimekiri. Need on ainukesed kaubandustavad, mida võib lugeda ebaausateks, hindamata iga üksikjuhtumi vastavust artiklite 5–9 sätetele. Seda nimekirja saab muuta ainult käesolevat direktiivi läbi vaadates."

4 Ebaausate kaubandustavade direktiivi artikkel 1 sätestab:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ja tarbijakaitse kõrge taseme saavutamisele, lähendades tarbijate majandushuve kahjustavad ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad liikmesriikide õigus- ja haldusnormid."

5 Selle direktiivi artikkel 2 näeb ette:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

d) ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud kaubandustavad (edaspidi ka kaubandustavad) – ettevõtjapoolne tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sealhulgas reklaam ja turustamine, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele;

[…]”

6 Nimetatud direktiivi artikli 3 artikli 1 kohaselt:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse artiklis 5 sätestatud ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade suhtes enne ja pärast tootega seonduva äritehingu sõlmimist ja selle ajal.”

7 Sama direktiivi artikkel 4 sätestab:

„Liikmesriigid ei piira teenuste osutamise vabadust ega kaupade vaba liikumist käesoleva direktiiviga lähendatava valdkonnaga seotud põhjustel.”

8 Ebaausate kaubandustavade direktiivi artikkel 5 „Ebaausate kaubandustavade keeld” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Ebaausad kaubandustavad on keelatud.

2. Kaubandustava on ebaaus, kui see:

a) on vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega,

ja

b) seoses mingi tootega moonutab oluliselt või tõenäoliselt moonutab oluliselt selle keskmise tarbija majanduskäitumist, kes tootega kokku puutub või kellele see on suunatud, või tarbijarühma keskmise liikme majanduskäitumist, kui kaubandustava on suunatud teatavale tarbijarühmale.

[…]

4. Eelkõige on ebaausad need kaubandustavad, mis:

a) on eksitavad vastavalt artiklitele 6 ja 7,

või

b) on agressiivsed vastavalt artiklitele 8 ja 9.

5. I lisas on selliste kaubandustavade nimekiri, mida loetakse ebaausateks kõigil tingimustel. Kõikides liikmesriikides kohaldatakse sama ühtset nimekirja ja seda saab muuta ainult käesolevat direktiivi läbi vaadates."

*Siseriiklik õigus*

9 14. juuli 1991. aasta kaubandustavade ning tarbija teavitamise ja kaitse seaduse (*Belgisch Staatsblad*, 29.8.1991; edaspidi „1991. aasta seadus") artikkel 49 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva seaduse kohaldamisel mõistetakse allahindlusega müügina kõiki müügipakkumisi või tarbijamüüke, mida müüja viib läbi läbimüügi kiirendamise ja kaupade madalama hinnaga müügi abil oma hooajalise kaubavaliku uuendamiseks, millest antakse teada sõnade „Soldes", „Opruiming", „Solden" või „Schlussverkauf" abil või mis tahes muude samaväärsete sõnade abil."

10 1991. aasta seaduse artikli 52 lõige 1 näeb ette:

„Rõivaste, nahktoodete ja jalatsite sektoris võib [allahindlusega müük] toimuda üksnes ajavahemikul 3. jaanuarist kuni 31. jaanuarini (kaasa arvatud) ning 1. juulist kuni 31. juulini (kaasa arvatud). […]"

11 1991. aasta seaduse artikkel 53 sätestab:

„1. Ooteajal 15. novembrist kuni 2. jaanuarini (kaasa arvatud) ja 15. maist kuni 30. juunini (kaasa arvatud) on artikli 52 lõikes 1 nimetatud sektorites mis tahes kohas või mis tahes kommunikatsioonivahendi abil keelatud […] hinnaalandustest teavitamine ja selline teavitamine, mille alusel saab oletada hinnaalanduse toimumist.

[…]

Enne ooteaega on keelatud hinnaalandusest teavitamine ja selline teavitamine, mille alusel saab oletada hinnaalanduse toimumist, kui selle mõju algab ooteajal.

Ilma et see mõjutaks artikli 48 lõike 4 sätete kohaldamist, ei või ooteajal tühjendusmüükide läbiviimisel teavitada hinnaalandusest, välja arvatud kuninga määratud juhtudel ja tingimustel.

2. Artikli 52 lõike 2 rakendamiseks antud määrustes sätestatakse ooteajad, mil rakendatakse lõikes 1 nimetatud keeldu.

Sätete puudumisel artikli 52 lõike 2 tähenduses rakendatakse lõikes 1 nimetatud keeldu ka artikli 52 lõikes 2 nimetatud [allahindlusega müügile].

[…]

4. Lõigetes 1 ja 2 osutatud hinnaalandusest teavitamise keeldu ei kohaldata kaubamüügi suhtes, mis leiab aset kaubandusüritustel, mille kestus ei ole pikem kui neli päeva ning mida korraldatakse kõige enam kord aastas kohalike kaupmeeste liitude poolt või nende osavõtul.

Kuningas võib määrata selliste ürituste korraldamise tingimused."

12 1991. aasta seadus tunnistati 6. aprilli 2010. aasta kaubandustavade ja tarbijakaitse seadusega (*Belgisch Staatsblad,* 12.4.2010, lk 20803) kehtetuks. Seadus jõustus 12. mail 2010 ning selle artiklis 32 kehtestati samasugune säte nagu 1991. aasta seaduse artikkel 53.

**Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus**

13 Wamo saatis 2009. aasta detsembris osale oma klientidest kutse tema kauplustes 18.–20. detsembrini 2009 (kaasa arvatud) toimuvatele püsiklientide ostupäevadele. Kutses oli täpsustatud, et nende kolme päeva jooksul saavad valitud kliendid osta kliendikaardi ettenäitamisel kaupu oluliselt alandatud hindadega.

14 JBC NV ja Modemakers Fashion NV palusid 18. detsembril 2009 Rechtbank van koophandel te Dendermondel tuvastada, et selline kutse kujutab endast 1991. aasta seaduse artikliga 53 keelatud teavitamist. Samal päeval tehtud määrusega keelas see kohus Wamol hindade alandamise oma kauplustes kuni 1. jaanuarini 2010 ning nägi iga tuvastatud rikkumise korral ette 2 500 euro suuruse trahvi määramise.

15 Wamo vaidlustas määruse kolmanda isikuna, väites, et 1991. aasta seaduse artikkel 53 keelab esiteks mitte hinnaalanduste tegemise, vaid reklaamteated selliste hinnaalanduste kohta, ning teiseks on see säte igal juhul ebaausate kaubandustavade direktiiviga vastuolus ega ole seega kohaldatav.

16 Kuna Rechtbank van koophandel te Dendermonde leidis, et menetletavas kohtuasjas tehtav otsus sõltub nimetatud direktiivi tõlgendusest, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas […] [ebaausate kaubandustavade] direktiiviga […] on vastuolus selline siseriiklik õigusnorm nagu [1991. aasta seaduse] artikkel 53, mis keelab kindlaksmääratud ajal hinnaalandustest teavitamise ja sellise teavitamise, mille alusel saab oletada hinnaalanduse toimumist?"

**Eelotsuse küsimus**

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada, kas ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada selliselt, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik säte, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja milles on ette nähtud kindlaksmääratud sektorites allahindlustele eelneval ajavahemikul hinnaalandustest teavitamise ja sellise teavitamise üldine keeld, mille alusel saab oletada hinnaalanduse toimumist.

18 Juhtudel, kus vastuse esitatud eelotsuse küsimusele võib selgelt tuletada kohtupraktikast, võib Euroopa Kohus kodukorra artikli 104 lõike 3 esimese lõigu alusel igal ajal pärast kohtujuristi ärakuulamist lahendada asja põhistatud määrusega, milles viidatakse asjakohasele kohtupraktikale.

19 Euroopa Kohus leiab, et käesolevas kohtuasjas on olukord selline, kuna vastuse esitatud küsimusele saab selgelt tuletada 14. jaanuari 2010. aasta otsusest kohtuasjas C-304/08: Plus Warenhandelsgesellschaft (EKL 2010, lk I-217, punktid 35–51) ja 9. novembri 2010. aasta otsusest kohtuasjas C-540/08: Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (EKL 2010, lk I-10909, punktid 15–38).

20 Küsimusele vastamiseks tuleb esiteks kindlaks teha, kas 1991. aasta seaduse artikli 53 lõige 1, mis on *rationæ temporis* põhikohtuasja asjaoludele kohaldatav säte, järgib tarbijakaitse eesmärke sellisel viisil, et see kuulub ebaausate kaubandustavade direktiivi kohaldamisalasse.

21 Vastavalt nimetatud direktiivi põhjendusele 8 „kaitseb [see nimelt] otseselt tarbijate majandushuve ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade eest" ning nagu on sätestatud eelkõige selle artiklis 1, aitab see kaasa „tarbijakaitse kõrge taseme saavutamisele, lähendades tarbijate majandushuve kahjustavad ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad liikmesriikide õigus- ja haldusnormid" (eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 24).

22 Ebaausate kaubandustavade direktiivi kohaldamisala ei hõlma selle põhjenduse 6 kohaselt siseriiklikke õigusakte, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, mis kahjustavad „ainult" konkurentide majandushuve või mis on seotud ettevõtjatevaheliste tehingutega (vt eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 39, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 21).

23 Sellega seoses tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest ei nähtu 1991. aasta seaduse artikli 53 lõike 1 eesmärgid ilmselgelt.

24 Esiteks, kui Rechtbank van koophandel te Dendermonde viitas eelkõige Arbitragehofi 2. märtsi 1995. aasta otsusele, mis on tehtud enam kui kümme aastat enne ebaausate kaubandustavade direktiivi vastuvõtmist, siis piirdus ta üksnes selle äramärkimisega, et „minevikus" oli selles sättes osutatud ooteperioodil kaks eesmärki, see tähendab

esiteks tagada tarbijate kaitseks vahetult enne allahindlusperioodi ja selle ajal kohaldatavate hindade läbipaistvus ning teiseks tagada kaupmeeste vahel võrdsed müügivõimalused ning kaitsta väikekaupmehi.

25 Teiseks on eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul selleks, et õigustada 1991. aasta seaduse artikli 53 lõikes 1 sätestatud keeldu, oluline kindlaks teha, kas selline meede „võib tõepoolest soodustada tarbijakaitset".

26 Seega ei võimalda eelotsusetaotlus kindlaks teha, kas 1991. aasta seaduse artikli 53 lõige 1 taotleb tõepoolest tarbijakaitse eesmärke.

27 Tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu ülesanne eelotsusetaotluse raames ei ole anda hinnangut siseriikliku õiguse tõlgendamisele, see ülesanne kuulub ainult eelotsusetaotluse esitanud kohtu pädevusse. Euroopa Kohtu ülesanne on nimelt arvestada vastavalt liidu kohtute ja siseriiklike kohtute pädevuse jaotusele eelotsuse küsimuse faktilisi ja õiguslikke asjaolusid nii, nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus on need määratlenud (24. aprilli 2009. aasta määrus kohtuasjas C-519/08: Koukou, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Seetõttu on eelotsustaotluse esitanud kohtu, mitte Euroopa Kohtu ülesanne kindlaks teha, kas kõne all olev siseriiklik säte taotleb tõepoolest tarbijakaitse eesmärke, selleks et kontrollida, kas selline säte võiks kuuluda ebaausate kaubandustavade direktiivi kohaldamisalasse.

29 Juhul kui eelotsusetaotluse esitanud kohus jõuab sellisele järeldusele, on oluline kindlaks teha, kas hinnaalandustest teavitamine ja selline teavitamine, mille alusel saab oletada hinnaalanduse toimumist, millele on põhikohtuasjas kehtestatud keeld, kujutavad endast ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 2 punkti d mõttes kaubandustavasid ja kas neile kehtivad seega selle sättega esitatud nõuded (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 35, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 16).

30 Selles osas tuleb märkida, et ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 2 punkt d määratleb mõiste „kaubandustavad" eriti üldises sõnastuses ja näeb ette, et see on „ettevõtjapoolne tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sealhulgas reklaam ja turustamine, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele" (eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 36, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 17).

31 Niisugused müügiedenduskampaaniad, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mille eesmärk on kutsuda tarbijaid ühe kaupmehe äriruumidesse, kuuluvad selgelt ettevõtja kaubandusstrateegia valdkonda ning on vahetult seotud ettevõtja müügi ja selle edendamisega. Sellest tuleneb, et need kujutavad endast kaubandustavasid ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 2 punkti d mõttes ning kuuluvad seega direktiivi esemelisse kohaldamisalasse (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 Sellest lähtudes tuleb kindlaks teha, kas ebaausate kaubandustavade direktiiviga on vastuolus selline allahindlusest teavitamise keeld, nagu on sätestatud 1991. aasta seaduse artikli 53 lõikes 1.

33 Selles osas on esiteks oluline meenutada, et kuna ebaausate kaubandustavade direktiiv ühtlustab täielikult ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad õigusnormid, siis ei saa liikmesriigid, nagu on selgelt sätestatud direktiivi artiklis 4, kehtestada rangemaid meetmeid, kui on direktiiviga kindlaks määratud, isegi kui selle eesmärk on tagada kõrgemataseme tarbijakaitse (eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Lisaks tuleb ka märkida, et nimetatud direktiivi artikkel 5 sätestab kriteeriumid, millest lähtudes saab kindlaks määrata asjaolud, mille tõttu tuleb kaubandustavasid pidada ebaausaks ning seega keelatuks.

35 Vastavalt selle artikli lõikele 2 on kaubandustava niisiis ebaaus, kui see on vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega ja moonutab oluliselt või tõenäoliselt moonutab oluliselt seoses mingi tootega keskmise tarbija majanduskäitumist.

36 Lisaks määratleb ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 5 lõige 4 kaks ebaausate kaubandustavade konkreetset liiki ehk „eksitavad tavad" ja „agressiivsed tavad", mis vastavad direktiivi artiklites 6 ja 7 ning artiklites 8 ja 9 esitatud kriteeriumidele.

37 Lõpetuseks on sama direktiivi I lisas kehtestatud ammendav loetelu 31 kaubandustavast, mida vastavalt selle direktiivi artikli 5 lõikele 5 loetakse ebaausaks „kõigil tingimustel". Nagu direktiivi põhjendus 17 sõnaselgelt täpsustab, on need seega ainsad kaubandustavad, mida võib lugeda ebaausaks, hindamata iga üksikjuhtumi vastavust ebaausate kaubandustavade direktiivi artiklite 5–9 sätetele (eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 45, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 34).

38 Mis puudutab põhikohtuasjas kõne all olevat siseriiklikku õigusnormi, siis on selge, et sellist tava, mis seisneb tarbijate teavitamises allahindlusest, ebaausate kaubandustavade direktiivi I lisas ei esine. Seetõttu ei saa see olla keelatud kõigil tingimustel, vaid üksnes juhul, kui üksikjuhtumi hindamine võimaldab tõendada, et nende puhul on tegemist ebaausate tavadega (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 35).

39 Siiski tuleb nentida, et 1991. aasta seaduse artikli 53 lõike 1 alusel on hinnaalandustest teavitamine ja selline teavitamine, mille alusel saab oletada hinnaalanduse toimumist, üldiselt keelatud, ilma et oleks vaja iga juhtumi faktilisi asjaolusid arvesse võttes direktiivi artiklites 5–9 toodud kriteeriumide põhjal kindlaks teha, kas asjassepuutuv kaubandustehing on „ebaaus" (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Plus Warenhandelsgesellschaft, punkt 48, ja eespool viidatud kohtuotsus Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punkt 36).

40 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimusele vastata, et ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada selliselt, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik säte, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja milles on ette nähtud allahindlustele eelneval ajavahemikul hinnaalandustest teavitamise ja sellisele teavitamise üldine keeld, mille alusel saab oletada hinnaalanduse toimumist, kui selle sättega taotletakse tarbijakaitse eesmärke. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas sellise juhtumiga on tegemist põhikohtuasjas.

**Kohtukulud**

41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv), tuleb tõlgendada selliselt, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik säte, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja milles on ette nähtud allahindlustele eelneval ajavahemikul hinnaalandustest teavitamise ja sellise teavitamise üldine keeld, mille alusel saab oletada hinnaalanduse toimumist, kui selle sättega taotletakse tarbijakaitse eesmärke. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas sellise juhtumiga on tegemist põhikohtuasjas.**

Allkirjad